

**Voortgangsrapportage uitvoering – monitoring GIDEON.
Nummer 02, december 2009.**

VROM

Gideon - Basisvoorziening Geo-
Informatie Nederland

Visie en implementatiestrategie (2008-2011)

Geonovum, Amersfoort.

December 2009.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting		3
Hoofdstuk 1	Inleiding	5
Hoofdstuk 2	GIDEON implementatiestrategieën	7
	2.1 Inbedding geo in e-dienstverlening	7
	2.2 Wettelijke geo-basisregistraties	9
	2.3 INSPIRE implementatie	11
	2.4 Aanbodoptimalisatie	13
	2.5 Ketensamenwerking	17
	2.6 Randvoorwaarden voor economische waardecreatie	21
	2.7 Kennis, innovatie en educatie	23
	2.8 Coördinatie, sturing en regie	25
Hoofdstuk 3	Monitoring Doelbereik	27
	3.1 Inleiding	27
	3.2 Rapportcijfers per GIDEON-doel	27
	3.3 Meting GIDEON-doelbereik op basis van indicatoren	28
Bijlage 1	Integrale planning en voortgang GIDEON 2008-2011	29
Bijlage 2	Verantwoording	31

Managementsamenvatting

Dit rapport betreft de monitoring over 2009 van het strategiedocument voor de geo-informatievoorziening in Nederland: GIDEON.

Algemeen beeld 2009

Het jaar 2009 kan worden beschouwd als het eerste echte uitvoeringsjaar van GIDEON. De balans over 2009 opmakend blijft per saldo een licht positief beeld op het netvlies hangen. Op een groot aantal onderdelen zijn concrete resultaten, mijlpalen en successen geboekt. Daarnaast is er evenwel ook een aantal GIDEON-onderdelen te benoemen, waarop de oorspronkelijke ambities tot nu toe slechts beperkt zijn waargemaakt in de praktijk.

De belangrijkste GIDEON-successen 2009 zijn:

- 1) de goede afstemming tussen GIDEON en NUP (op meerdere niveaus);
- 2) de voortgang van het BZK/ICTU-project GEOZET (een belangrijke schakel om GIDEON en e-dienstverlening met elkaar te koppelen);

- 3) de voortgang bij de voorbereiding van de basisregistraties grootschalige topografie (BGT) en ondergrond (BRO);
- 4) de inwerkingtreding van de Nederlandse implementatiewet INSPIRE;
- 5) de eenduidige vaststelling van dataproviders voor de implementatie van de INSPIRE-annex I;
- 6) de in opdracht van het IPO uitgevoerde impactanalyse INSPIRE;
- 7) de toenemende bewustwording en het toenemende draagvlak voor de INSPIRE-implementatie in Nederland;
- 8) de voortgang in het rijksprogramma Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK);
- 9) de opening van het Nationaal Geo Register (NGR) tijdens het wereldwijde GSDI-congres te Rotterdam;
- 10) de totstandkoming en uitvoering van het IPO-programma ProGideon;
- 11) de realisatie (in opdracht van het IPO) van een interprovinciaal geo register;
- 12) de groeiende samenwerking en synergie tussen VNG, Kadaster en Dataland;
- 13) het programmaplan van LNV en IPO samen gericht op ketensamenwerking bij de gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied (implementatie digitale keten natuur en Investeringsimpuls Landelijk Gebied (ILG));
- 14) de totstandkoming van de beleidsregel voor vrije beschikbaarstelling van overheidsinformatie;
- 15) het convenant tussen BZK en de Unie van Waterschappen over vrije beschikbaarstelling van geo-informatie;
- 16) de pro-actieve wijze waarop de Nederlandse Commissie Geodesie (NCG) zich bereid heeft verklaard om de rol van strategiehouder voor kennis, innovatie en educatie op zich te nemen;
- 17) de totstandkoming en activiteiten van de Stichting ArbeidsmarktGeo;
- 18) de succesvolle organisatie van het wereldwijde GSDI-congres in Rotterdam;
- 19) het uitbrengen van de publicatie 'Geosector in kaart' door Geobusiness Nederland (samen met een groot aantal andere partijen).

De belangrijkste GIDEON-mijlpalen, die aandacht van het GI-beraad behoeven, omdat ze vrijwel zeker niet op tijd zullen worden gehaald, zijn:

- 1) de beperkte aandacht voor en voortgang bij 4 van de 5 toepassingsketens (binnen de GIDEON-strategie ketensamenwerking); het betreft de ketens openbare orde en veiligheid, duurzame leefomgeving, mobiliteit en gebiedsontwikkeling;
- 2) het –los van wet– en regelgeving-stimuleren van de mogelijkheden voor economische waardecreatie door marktpartijen op basis van overheidsgeo-informatie;
- 3) het ontbreken van een samenhangende agenda voor de aanpak en doorontwikkeling van de aspecten kennis, innovatie en educatie;
- 4) de wankelende financiële basis onder de stichting ArbeidsmarktGeo;
- 5) de beperkte wijze waarop momenteel in de uitvoering van GIDEON aandacht wordt c.q. kan worden besteed aan zaken als 'de samenhang der dingen' en het pro-actief benutten van de (potentiële) synergie tussen de diverse implementatiestrategieën en strategiehouders.

Deze zorgpunten werden bevestigd door de groep van direct bij GIDEON betrokkenen. De uitvoering c.q. voortgang van de strategieën 5, 6 en 7 kregen van hen een onvoldoende (zie paragraaf 3.3).

Conclusies

De uitvoering van GIDEON is –hier en daar nog wat met horten en stoten– op gang gekomen en het jaar 2009 heeft onmiskenbaar een aansprekende en overtuigende eerste oogst aan resultaten, producten en mijlpalen opgeleverd.

Daarnaast is er met name bij de strategieën ketensamenwerking, economische waardecreatie en (samenwerking rondom) kennis, innovatie en educatie een aantal mijlpalen te noemen, dat (vrijwel zeker) niet op tijd zal worden gehaald.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Voor u ligt de tweede voortgangsrapportage GIDEON. Hierin wordt een beeld geschetst van de activiteiten die in het kader van GIDEON in 2009 hebben plaatsgevonden en een vooruitblik gegeven naar 2010.

De nota GIDEON is begin 2008 vastgesteld door het GI-beraad en door de landelijke Regiegroep Dienstverlening en e-overheid. Bestuurlijke verankering heeft plaatsgevonden door de Minister van VROM. Zij heeft de nota aangeboden aan de Tweede Kamer. De beleidsverantwoordelijkheid en regie voor de uitvoering van GIDEON ligt daarmee bij het Ministerie van VROM. Het GI-beraad treedt daarbij op als stuurgroep en bewaakt de voortgang en samenhang in de uitvoering.

Het Ministerie van VROM heeft aan Geonovum gevraagd om actief te ondersteunen bij de monitoring en uitvoering van GIDEON.

In 2008 lag de nadruk nog sterk op het in kaart brengen van het realisatietraject en het nader uitwerken van een (detail-)planning van GIDEON. Doel hiervan was te komen tot een

overzichtelijk en operationeel beeld van alle mijlpalen en van de samenhang tussen de diverse mijlpalen en implementatiestrategieën.

Zonder zo'n uitgewerkt beeld en uitgewerkte planning is monitoring en (bij-)sturing niet goed mogelijk.

Tenslotte heeft het jaar 2008 zich gekenmerkt als het jaar van het op gang komen van de daadwerkelijke uitvoering en implementatie van GIDEON.

Het jaar 2009, waarover in deze rapportage wordt gerapporteerd, is het eerste echte uitvoeringsjaar van GIDEON.

Per implementatiestrategie wordt (in hoofdstuk 2) een compact overzicht gegeven van de voortgang die is geboekt en van de successen en mijlpaalproducten die zijn gerealiseerd. Naast melding van de successen wordt –indien van toepassing– ook ingegaan op eventuele knelpunten die zich hebben voorgedaan, achterstanden die ten opzichte van de oorspronkelijke planning zijn ontstaan.

Nieuw in deze rapportage is dat –naast de hiervoor toegelichte aandacht voor de realisatie van alle mijlpaalproducten– er ook expliciet aandacht wordt besteed aan de mate waarin de

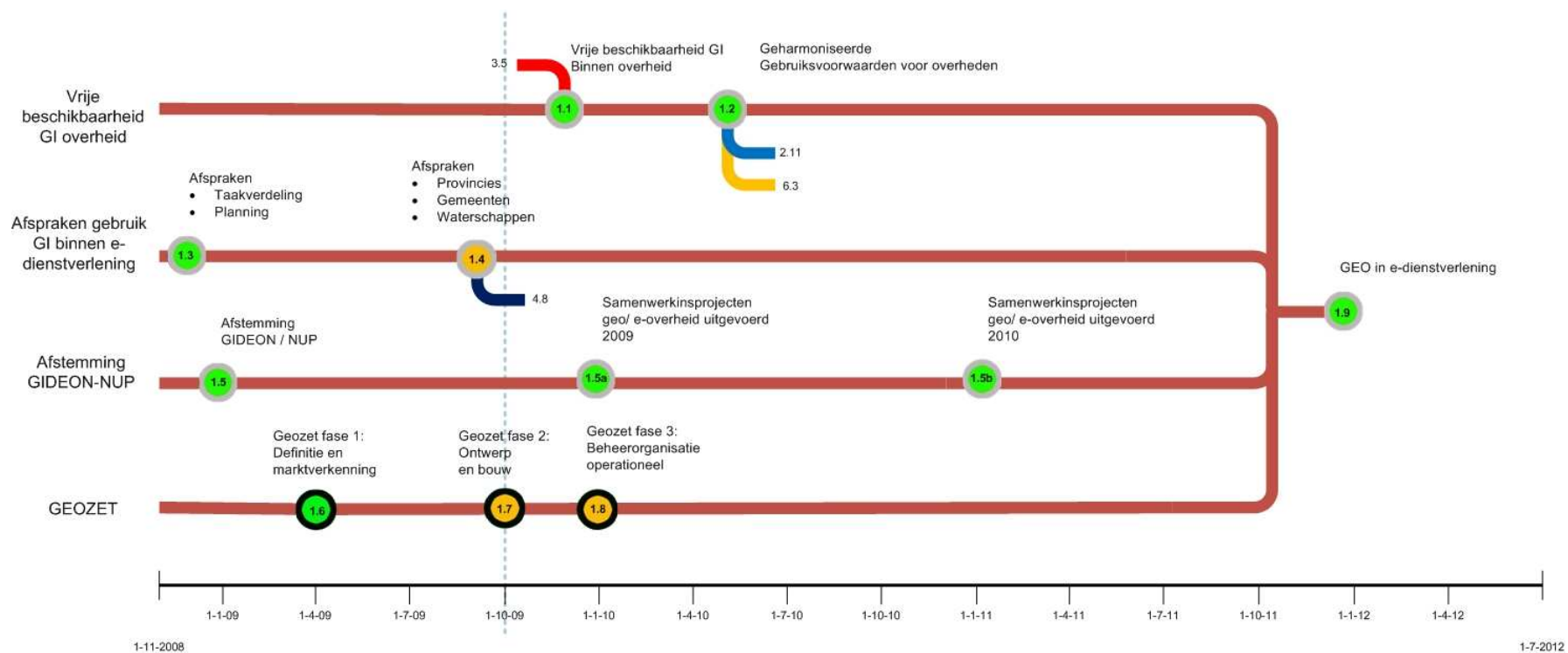
vier hoofddoelstellingen van GIDEON ook daadwerkelijk in de praktijk worden gerealiseerd (doelbereik).

Dit gebeurt enerzijds aan de hand van een methodiek die de diverse implementatiestrategieën rechtstreeks koppelt aan de doelen en anderzijds aan de hand van een aantal rechtstreeks aan de GIDEON-doelen gekoppelde indicatoren.

In hoofdstuk 3 wordt hier nader op ingegaan.

Hoofdstuk 2 GIDEON implementatiestrategieën

Routekaart inbedding geo in e-dienstverlening

2.1 Inbedding geo in e-dienstverlening

Met deze strategie wordt beoogd geo-informatie een volwaardige plek te geven binnen de e-dienstverlening. Er wordt gewerkt volgens vier sporen.

- 1) vrije beschikbaarheid geo-informatie;
- 2) afspraken tussen de verschillende overheids-partijen over gebruik geo-informatie in de e-dienstverlening;
- 3) afstemming GIDEON en NUP;
- 4) het realiseren van een set generieke geo-informatie services (BZK/ICTU-project GEOZET).

Vrije beschikbaarheid geo-informatie

VenW heeft in samenwerking met BZK en VROM een beleidsregel opgesteld die overheden moet helpen bij de beslissing om gegevens vrij te geven en zo het hergebruik van overheids-gegevens te stimuleren (mijlpaal 1.1). Zie verder de ontwikkelingen genoemd bij strategie 6.

Afspraken overheden over gebruik geo-informatie in de e-dienstverlening.

Op rijksniveau zijn er tenminste drie ministeries die rechtstreeks hiermee te maken hebben, namelijk BZK (e-dienstverlening), VROM

(beleidsportefeuille geo) en EZ (innovatie, markt-overheid, enz.).

Aan het helder krijgen van de onderlinge taakverdeling, samenwerking en synergie met betrekking tot de integratie van geo-informatie binnen de aanpak van de e-dienstverlening wordt momenteel met name vanuit VROM aandacht besteed.

Van belang is verder de voorbereiding van een convenant over de (vrije) verstrekking van geo-informatie tussen BZK en de VNG. Het streven is erop gericht om dit convenant in 2010 af te sluiten (zie ook verder bij paragraaf 2.6).

Afstemming GIDEON en NUP

Op strategisch niveau wordt dit ingevuld door de ministeries van VROM en BZK samen.

Op tactisch niveau is van belang dat er een nauwe samenwerking is tussen Geonovum, ICTU en GBO.Overheid. In dit kader is voor het jaar 2009 een agenda opgesteld met ca. 10 projecten die bijdragen aan een goede afstemming tussen en aansluiting op elkaar van GIDEON en NUP. De uitvoering van deze projectenportfolio verloopt volgens planning.

GEOZET

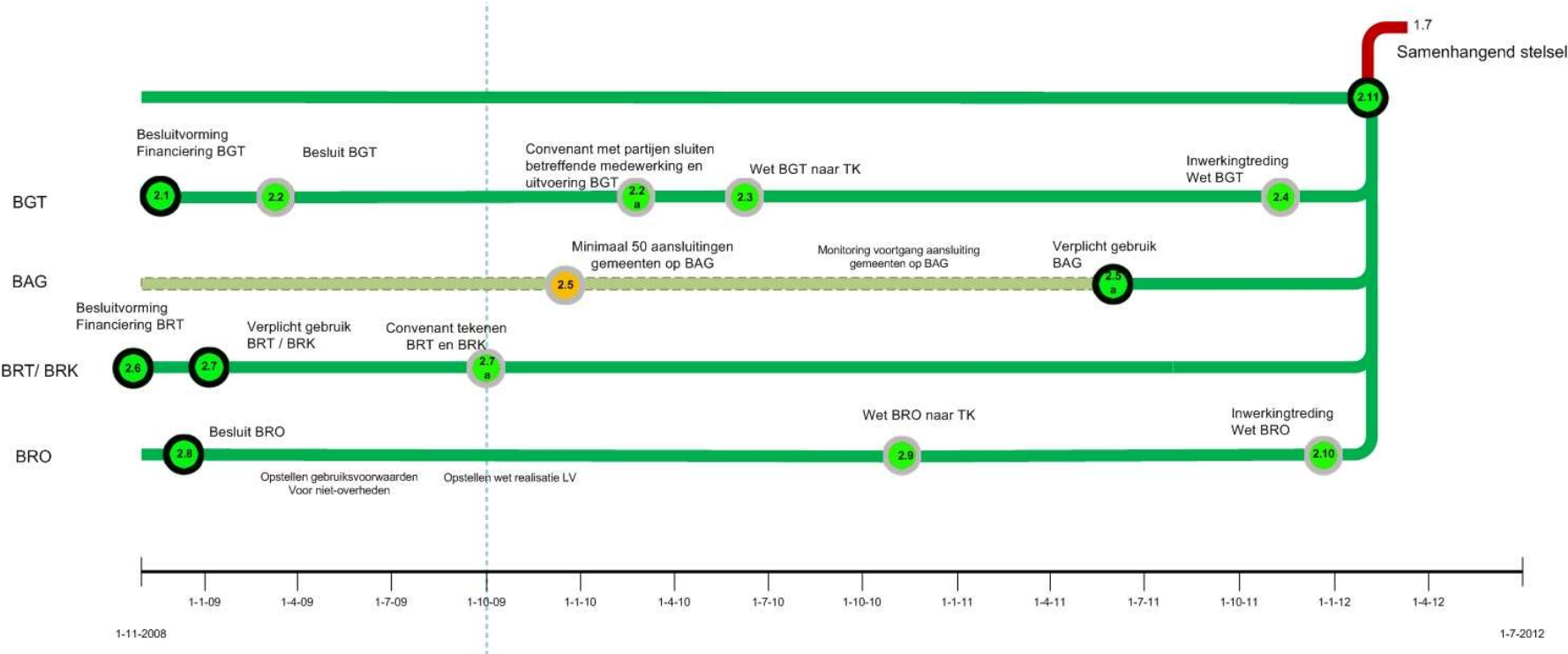
Fase 1 van dit project (definitiestudie en marktverkenning) is afgerond en er is inmiddels – zij het met enige vertraging– een start gemaakt met fase 2 (mijlpaal 1.7: ontwerp en bouw).

Daarnaast heeft overleg en afstemming met het PDOK-traject plaatsgevonden. Deze afstemming heeft zowel betrekking op het maken en vastleggen van beheerafspraken als op het in GEOZET-kader kunnen benutten van webservices met betrekking tot de basisregistratie topografie.

Vooruitblik 2010

Belangrijke mijlpalen voor 2010 zijn de doorontwikkeling van GEOZET en de daaropvolgende verankering binnen het PDOK-traject. Ook de voortzetting van de samenwerking tussen Geonovum, ICTU en GBO.Overheid is van groot belang. Tenslotte is het zaak dat in 2010 de geharmoniseerde gebruiksvoorwaarden voor overheids-informatie tot stand komen. Wat dit punt betreft, is er een directe relatie met het INSPIRE-traject (zie verder bij strategie 3; paragraaf 2.3).

Routekaart wettelijke geo-basisregistraties

2.2 Wettelijke geo-basisregistraties

Het doel van deze strategie is de wettelijke geo-basisregistraties tot stand te brengen en integraal onderdeel te laten zijn van de basisvoorziening geo-informatie Nederland en van het landelijke stelsel van authentieke basisregistraties. Het gaat hierbij om:

- 1) Basisregistratie Groot-sch. Topografie (BGT);
- 2) Basisregistratie Adressen/Gebouwen (BAG);
- 3) Basisregistratie Kadaster (BKR);
- 4) Basisregistratie Topografie (BRT);
- 5) Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Deze basisregistraties moeten onderling een samenhangend stelsel gaan vormen.

Basisregistratie Groot-schalige Topografie (BGT)

De verkenningsfase van het programma BGT is afgerond. Het bestuurlijke voortraject is er met name op gericht geweest om de verschillende spelers betrokken bij de BGT in kaart te brengen en met hen tot een gemeenschappelijk beeld van de BGT te komen. Naar aanleiding hiervan is de beleidsvisie BGT opgesteld. Met het tekenen van een bijbehorende intentieverklaring geven de partijen aan dat zij zich kunnen vinden in deze beleidsvisie en mee willen werken aan de totstandkoming van het definitief ontwerp. Op

basis van een definitief ontwerp van de beleidsvisie BGT wordt een convenant gesloten met de betrokken partijen. Hierin leggen partijen zich vast op hun medewerking aan de feitelijke realisatie van de BGT en hun rol in de toekomstige organisatie van de BGT. Dit wordt voor het voorjaar 2010 verwacht (mijlpaal 2.2a).

Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

Het aansluitingstraject van gemeenten op de BAG verloopt wat moeizaam. Inmiddels zijn er acht gemeenten aangesloten op de BAG (oktober 2009). Vrijwel alle gemeenten zijn druk doende om hun BAG-aansluiting op korte termijn te realiseren. Er wordt aangedrongen op minimaal 50 aansluitingen eind 2009 (mijlpaal 2.5). De voortgang van het BAG-aansluitingsproces wordt inmiddels gemonitord en bestuurders worden –indien nodig– door VROM aangesproken. De BAG is voor een bedrag van € 150,- per jaar beschikbaar voor derden. Deze prijs is gebaseerd op verstrekingskosten, maar met een marge, zodat niet voortdurend de tarieven aangepast hoeven te worden.

Basisregistratie Kadaster/Topografie (BRK, BRT)

Sinds 1 januari 2009 geldt het verplicht gebruik van de basisregistratie BRK en BRT, en in april jl.

is het project dan ook afgerond. Op dit moment wordt de beheersorganisatie ingericht en zijn de laatste afspraken tussen VROM en het Kadaster gemaakt. Hierover is een convenant opgesteld dat recentelijk is getekend.

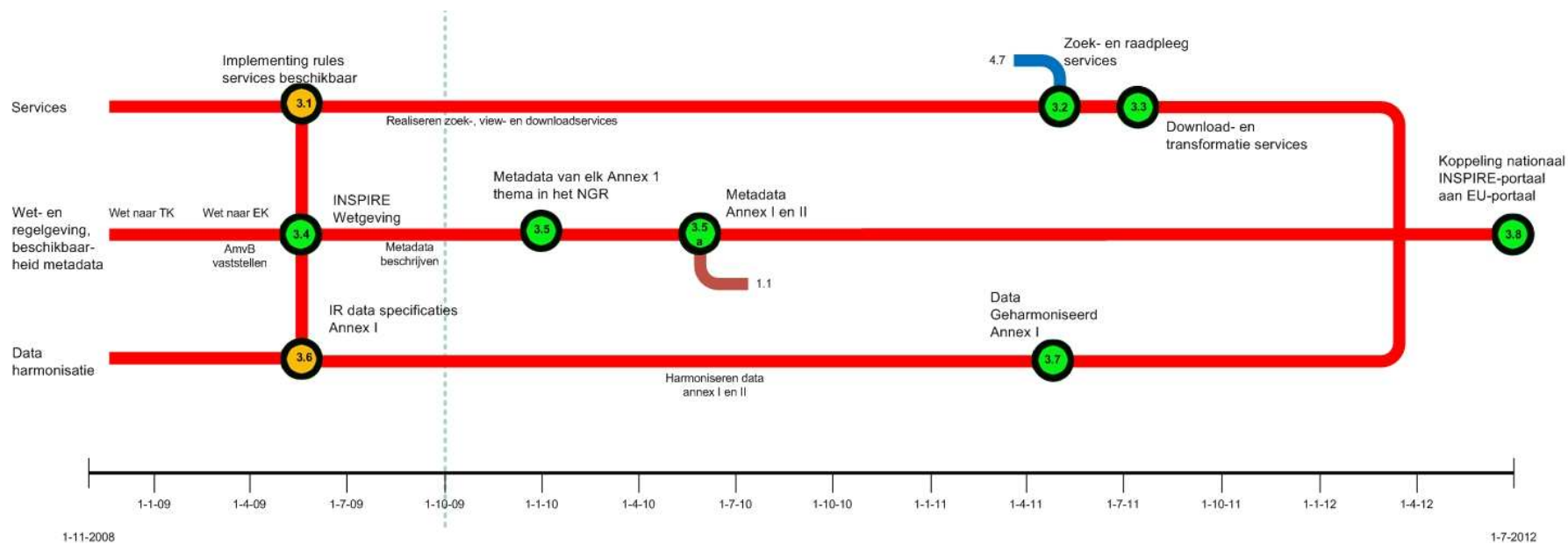
Basisregistratie Ondergrond (BRO)

Na de instemming van de ministerraad op 12 december 2008 is er een wettekst in voorbereiding. Deze wettekst wordt in samenwerking met alle betrokken partijen geschreven. Naar verwachting zal eind 2010 de wettekst aan de Tweede Kamer aangeboden worden.

Samenhangend stelsel van geo-basisregistraties

Hoewel het opzetten van de basisregistraties niet overal vlekkeloos verloopt, lijkt het bereiken van een samenhangend stelsel van basisregistraties in het voorjaar van 2012 tot nu toe niet onder druk te staan. Wel is er blijvende aandacht nodig voor de onderlinge samenhang, logica en consistentie in het stelsel en voor het formeel kunnen terugmelden van wijzigingen met een geografische component.

Routekaart INSPIRE implementatie

2.3 INSPIRE implementatie

Het doel van deze strategie is om de Europese kaderrichtlijn INSPIRE in Nederland tijdig, duurzaam en kwalitatief hoogwaardig te hebben geïmplementeerd. In Nederland moeten in het kader van INSPIRE:

- 1) diverse services ingericht zijn;
- 2) wet- en regelgeving aangepast zijn;
- 3) metadata beschikbaar zijn;
- 4) data geharmoniseerd zijn en
- 5) een INSPIRE-portaal gerealiseerd zijn.

Hieraan zijn diverse tussentijdse mijlpalen gekoppeld. Het Ministerie van VROM is eindverantwoordelijk voor INSPIRE. De implementatie-ondersteuning is door het Ministerie van VROM opgedragen aan Geonovum.

Voortgang in Nederland

Op 1 september 2009 is de Nederlandse implementatiewet EG-richtlijn infrastructuur ruimtelijke informatie, de INSPIRE-wet, in werking getreden.

Het Nationaal Geo Register (NGR) is op 18 juni gelanceerd tijdens het GDSI-congres. Het INSPIRE-portaal maakt hier integraal onderdeel van uit.

Daarnaast is consensus bereikt over welke dataproviders gegevens zullen leveren voor de thema's binnen Annex I. Formalisatie moet nog plaatsvinden. De dataproviders zijn gevraagd eind 2009 ten minste een dataset in het INSPIRE-portaal te plaatsen. (mijlpaal 3.5) Middels praktische ondersteuning vanuit Geonovum zijn de dataproviders goed op weg. Eind 2009 wordt de door de Minister toegezegde kosten-batenanalyse aangeboden aan de Tweede Kamer.

Ten slotte is er een eerste stap gezet richting harmonisering van gebruiksvoorwaarden voor overheidsgeo-informatie.

Voortgang Europa

De meeste uitvoeringsregels van INSPIRE lopen een aantal maanden achter op de oorspronkelijke planning (mijlpalen 3.1, 3.6). De uitvoeringsregels voor Monitoring en Reporting zijn door de Europese Commissie vastgesteld en zijn van kracht sinds 5 juni 2009. Ook de uitvoeringsregels voor de zoek- en raadpleegservices zijn vastgesteld en worden eind 2009 van kracht (mijlpaal 3.2). Voor de download- en transformatieservices zijn de technische handleidingen in concept klaar (mijlpaal 3.3). De uitvoeringsregels zullen naar

verwachting binnenkort van kracht worden. De uitvoeringsregels voor data and service sharing zijn door het Europese INSPIRE-comité aangenomen, maar moeten nog worden bekrachtigd door het Europees Parlement en de Europese Raad. De Europese uitvoeringsregels dataspecificaties voor Annex I zullen naar verwachting eind 2009 door de Europese Commissie worden vastgesteld.

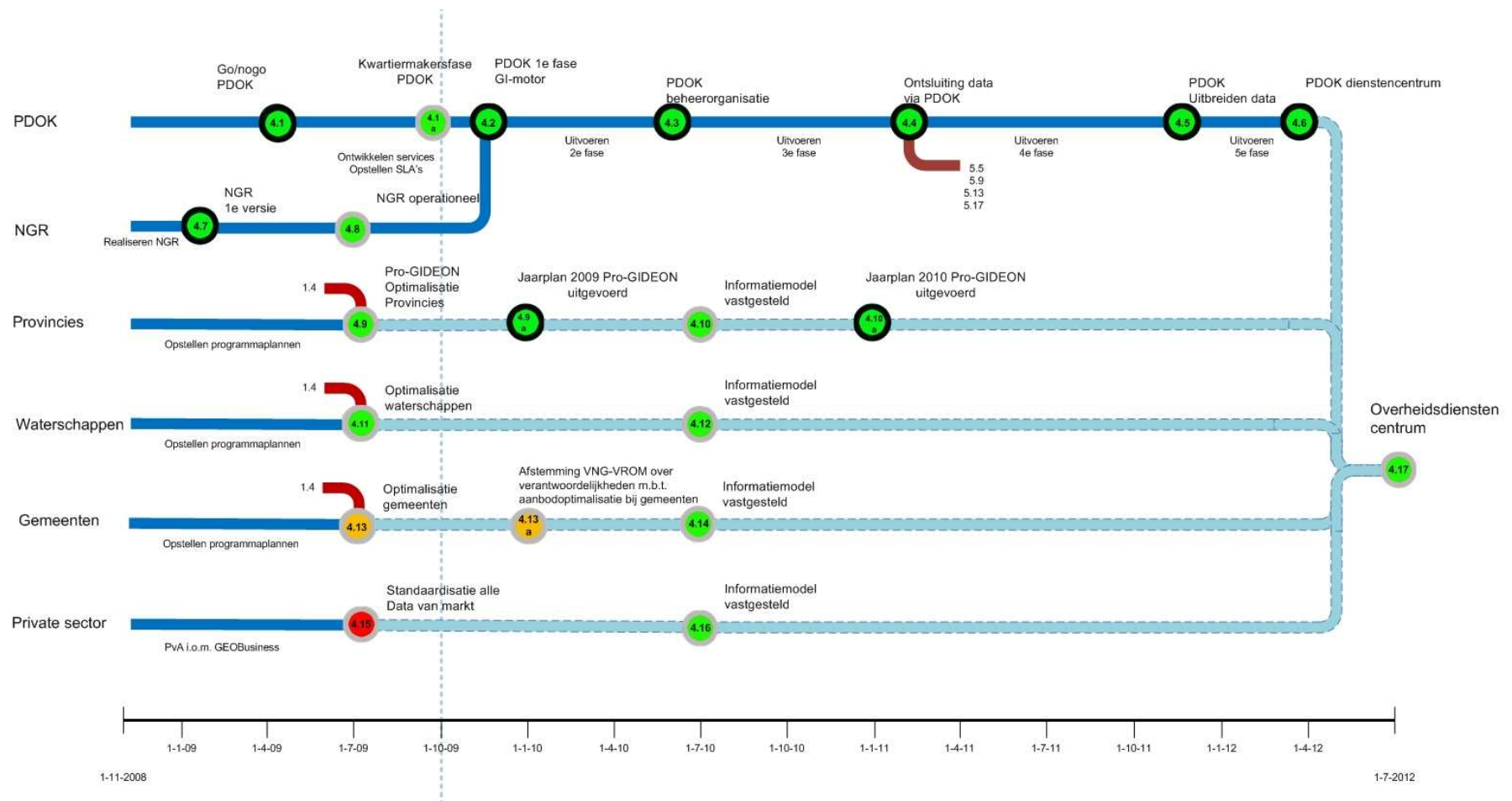
Knelpunten en risico's

Net als vorig jaar is de voortgang van deze strategie afhankelijk van de vorderingen in Europa, die op enkele punten achterblijft bij de planning.

Vooruitblik 2010

De implementatie van INSPIRE verloopt voortvarend. Het veld is zich bewust van haar rol en participeert actief in deze strategie. Voor 2010 staan onder andere het metadateren van de datasets vallend onder de thema's uit Annex I en het conformeren van de eerste datasets aan de dataspecificaties op de planning. Tevens zal Nederland actief bijdragen aan de invulling van de dataspecificaties voor Annex II en III.

Routekaart aanbodoptimalisatie

2.4 Aanbodoptimalisatie

Het doel van deze strategie is dat alle georegistraties van de overheid en private bronhouders digitaal beschikbaar, vindbaar, toegankelijk en uitwisselbaar zijn en het beheer hiervan duurzaam, efficiënt en kosteneffectief is ingericht.

Hiervoor lopen verschillende sporen:

- 1) Op rijksniveau het samenwerkingsinitiatief Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK);
- 2) Realisatie van het Nationaal Geo Register;
- 3) Provinciale aanbodoptimalisatie;
- 4) Aanbodoptimalisatie waterschappen;
- 5) Gemeentelijke aanbodoptimalisatie;
- 6) Standaardisatie geo-informatie van marktpartijen.

Publieke dienstverlening op de kaart (PDOK)

De kwartiermakersfase PDOK is onlangs succesvol afgesloten. Dit houdt in dat alle lichten op groen staan om daadwerkelijk van start te gaan met de realisatie van fase 1 van het PDOK-traject: het ontwikkelen van een aantal onderling samenhangende componenten en voorzieningen ten behoeve van de gemeenschappelijke ontsluiting van geo-datasets van de diverse PDOK-partijen.

Realisatie van het Nationaal Geo Register (NGR)

Voor het NGR is 2009 een belangrijk jaar geweest. Een hoogtepunt vormde de feestelijke opening en lancering van het NGR tijdens het GSDI-congres in juni jl. in Rotterdam. Belangrijk is verder dat binnen het NGR invulling is gegeven aan de wens om het NGR tevens als nationaal INSPIRE-portaal te kunnen laten functioneren. Tenslotte is van belang dat de doorontwikkeling van het NGR in de komende jaren onderdeel zal gaan uitmaken van het hiervoor vermelde PDOK-traject.

Provinciale aanbodoptimalisatie

Provincies en IPO hebben medio dit jaar hun programmaplan ProGideon opgeleverd en zijn inmiddels volop aan de slag om dit plan ook daadwerkelijk uit te voeren. Het plan kent een drietal sporen:

- 1) Voldoen aan wettelijke verplichtingen zoals basisregistraties, INSPIRE, digitale aspecten Wro, enz.;
- 2) Betere benutting geo-informatie voor eigen provinciale werkprocessen;
- 3) Regionale samenwerking en kennisdeling met andere overheden.

Een eerste resultaat van ProGideon is de ontwikkeling van het provinciaal georegister welke begin 2010 zal worden gelanceerd.

Aanbodoptimalisatie waterschappen

De samenwerking tussen de waterschappen op geo-gebied wordt stapsgewijs versterkt, zowel door initiatieven vanuit de Unie van Waterschappen (beleid/visie) als via de activiteiten van Het Waterschapshuis (uitvoerend).

Gemeentelijke aanbodoptimalisatie

Voor de gemeenten geldt dat uitvoering van het Nationaal Uitvoerings Plan (NUP) alle aandacht en energie opeist. Centraal in het NUP staat het tijdig kunnen voldoen aan de wettelijke basisregistraties. Voor wat betreft de ontsluiting en de beschikbaarstelling van gemeentelijke geo-data neemt verder de stichting Dataland een prominente plaats in. Over de wijze waarop dit – mede in relatie tot de implementatie van de wettelijke basisregistraties– het beste kan plaatsvinden, vindt overleg en afstemming plaats tussen VNG, Kadaster en Dataland.

Tenslotte kan worden vermeld dat veel gemeenten op eigen kracht dan wel in samenwerking met buurgemeenten actief zijn om

geo-informatie via hun eigen gemeentelijke website(s) te ontsluiten voor een breed publiek en daar ook steeds vaker allerlei interactieve gebruiksmogelijkheden aan koppelen (zoals bijvoorbeeld het via internet kunnen doorgeven van 'meldingen openbare ruimte', bijvoorbeeld niet werkende straatverlichting, losliggende stoeptegels, enz.).

Geo-informatie van marktpartijen

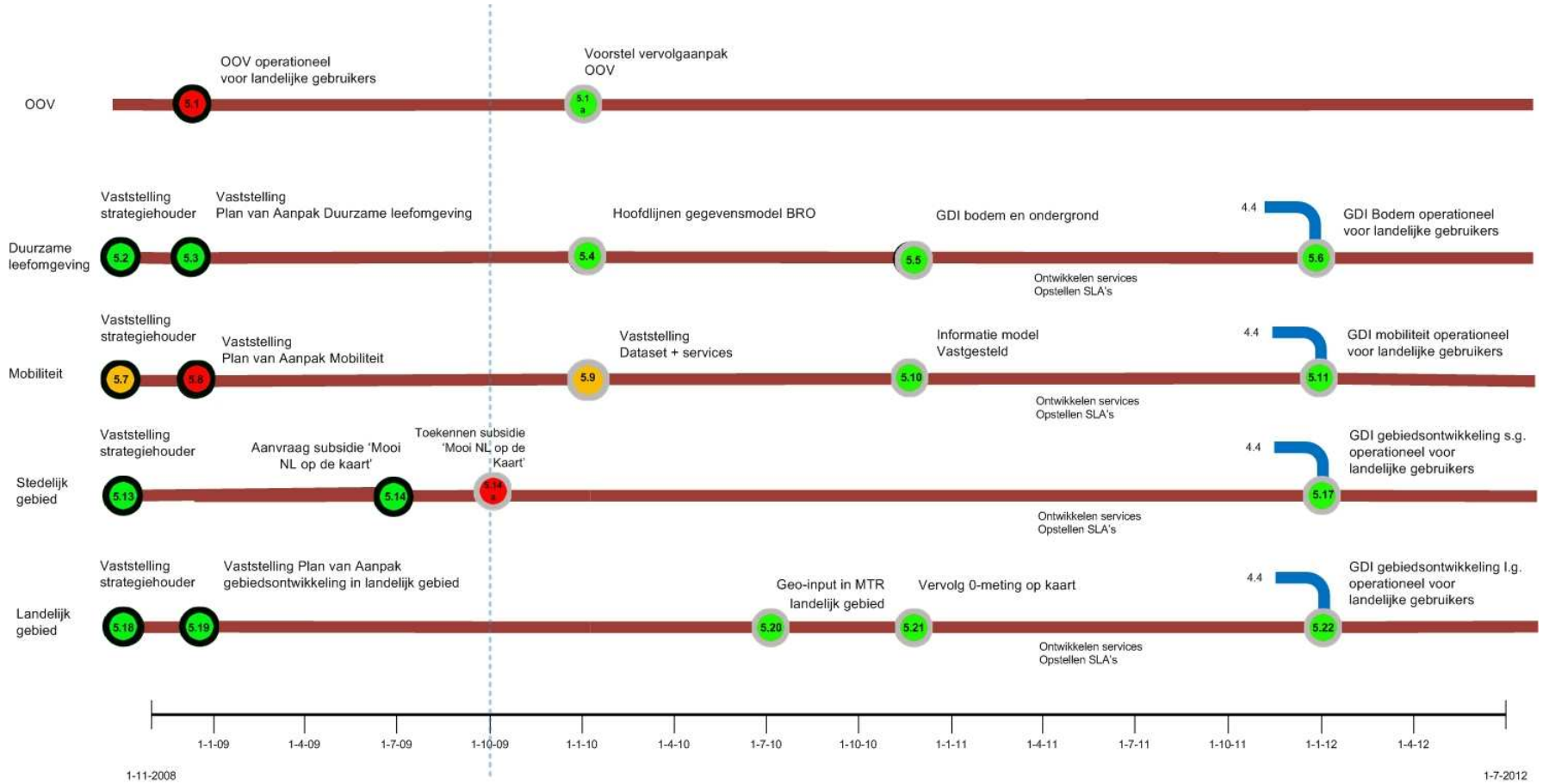
Op dit punt ontbreekt momenteel een goed overzicht. Nadere uitwerking zal in het kader van de doorontwikkeling van het Nationaal Geo Register (NGR) plaatsvinden samen met Geobusiness Nederland. Uitgangspunt is dat ook geo-informatie die wordt gecreeërd en wordt ontsloten door private bronhouders gaat voldoen aan de geldende geo-standaarden.

Vooruitblik 2010

Alle overheden zullen in 2010 verder gaan op de in 2009 ingeslagen weg. Er zijn heldere plannen opgesteld. PDOK zal haar activiteiten kunnen gaan intensiveren, het NGR kan worden doorontwikkeld, de provincies nemen hun verantwoordelijkheid via hun ProGideon-programma en ook de gemeenten en de waterschappen zijn volop actief.

Algemeen aandachtspunt voor alle overheden is om bij de optimalisatie van het aanbod van geo-informatie niet alleen te focussen op de kwantitatieve aspecten (bijvoorbeeld het aantal via het NGR ontsloten datasets en -services) maar ook op de kwalitatieve aspecten (zoals de volledigheid en de juistheid van de metadata en aan het grote belang van inhoudelijke harmonisatie van de data).

Routekaart ketensamenwerking

2.5 Ketensamenwerking

Met ketensamenwerking wordt beoogd in een aantal kansrijke en maatschappelijk relevante beleidsketens het gebruik van geo-informatie actief te stimuleren. Bij de keuze voor ketens is aangesloten bij de pijlers uit het coalitieakkoord van het kabinet. De komende jaren zal de focus daarom liggen op de volgende beleidsketens:

- 1) rampen- en crisismanagement;
- 2) duurzame leefomgeving;
- 3) mobiliteit;
- 4) gebiedsontwikkeling stedelijk gebied/wijken;
- 5) gebiedsontwikkeling landelijk gebied.

Voor elke beleidsketen wordt een plan van aanpak opgesteld, een set van basisgegevens, services ontwikkeld en beheerd en worden informatiemodellen vastgesteld.

Rampen- en crisismanagement

In deze keten is het afgelopen jaar relatief weinig vooruitgang geboekt. Het GDI R&C-traject is de facto stilgevallen. Medio 2009 heeft het GI-beraad aan Geonovum gevraagd om binnen de veiligheidsketen te inventariseren welke kansen en mogelijkheden er zijn om de toepassing van geo-informatie in de veiligheidssector op een hoger niveau te brengen. Het resultaat van deze

inventarisatie zal op korte termijn aan het GI-beraad worden voorgelegd.

Duurzame leefomgeving

Een belangrijk onderdeel en startpunt binnen deze keten vormt de (gedeelde) informatie over de bodem en de ondergrond. Mede vanwege de voorbereiding van de Basisregistratie Ondergrond (zie strategie 3) is ervoor gekozen om hier als eerste prioriteit aan te geven.

Naast de voorbereiding van de Basisregistratie Ondergrond is ook de ontwikkeling van de Atlas Leefomgeving hier van belang. In 2009 is een werkend prototype opgeleverd (proof of concept). In 2010 zal de daadwerkelijke bouw plaatsvinden. Via het DUIV-overleg (DG Milieu, Unie van Waterschappen, IPO en VNG) hebben betrokken overheden hun medewerking en bijdrage aan dit project toegezegd.

Mobiliteit

Binnen het Ministerie van VenW neemt het programma Anders Betalen voor Mobiliteit een belangrijke plaats in en staat dit programma ook volop in de bestuurlijke belangstelling. Geconstateerd kan worden bij de aanpak van dit programma vooralsnog de nadruk sterk ligt op de financiële, technologische en juridische aspecten

en dat er tot nu toe slechts beperkt aandacht is besteed aan het (geo-)informatie aspect. Wel is de oplevering van een eerste versie van het Nationaal Datawarehouse Weginformatie (NDW) hier vermeldenswaardig en van groot belang.

Gebiedsontwikkeling stedelijk gebied/wijken

Als eerste activiteit binnen deze keten is door het Inter Provinciaal Overleg (IPO) samen met de provincie Utrecht een subsidievoorstel opgesteld met als titel 'Mooi Nederland in kaart'. Dit voorstel is ingediend bij VROM in het kader van de Innovatieregeling Mooi Nederland. De subsidie-aanvraag is evenwel niet gehonoreerd. De diverse betrokken partijen beraden zich momenteel op de thans ontstane situatie en de eventuele (alternatieve) vervolgstappen.

Gebiedsontwikkeling landelijk gebied

Door LNV en IPO samen is medio 2009 een programmaplan voor de aanpak van deze keten opgeleverd. Op basis van dit programmaplan is besloten om op korte termijn te starten met de uitvoering van een 2-tal projecten. Het betreft:

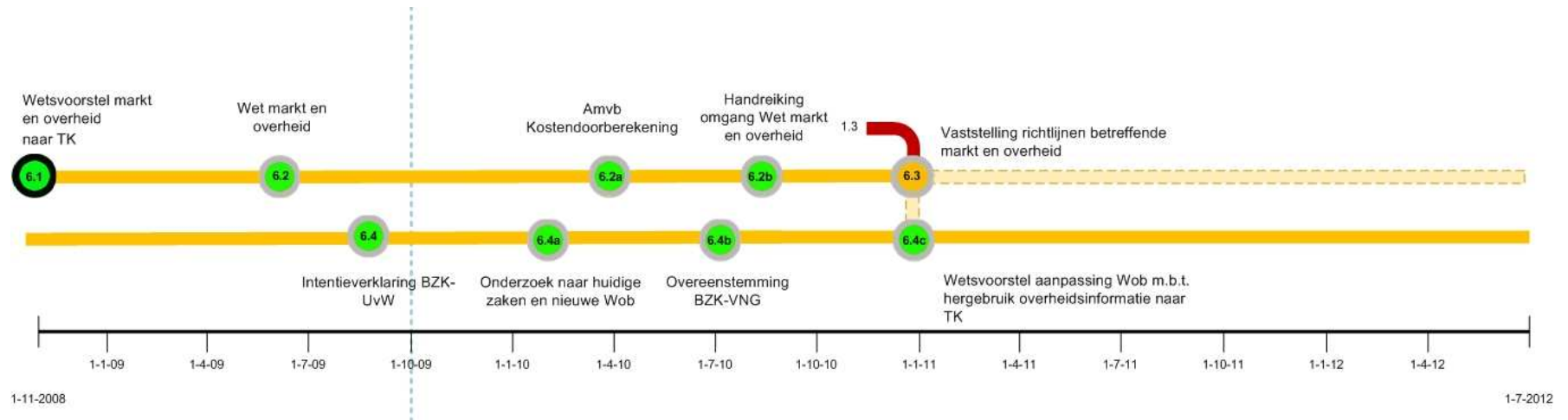
- 1) De kaartmatige aspecten van de zogeheten Mid Term Review (MTR). Via deze MTR leggen de provincies aan LNV verantwoording af over de wijze waarop de aan de provincies toegekende ILG-middelen tot concrete resultaten en effecten hebben geleid; de bedoeling is dat dit niet alleen plaatsvindt in de vorm van cijfers en tabellen, maar ook in de vorm van hierop aansluitende kaartmatige overzichten;
- 2) Een vervolg op het eerder uitgevoerde project "Nulmeting op kaart".

Vooruitblik 2010.

De meest concrete plannen voor 2010 zien we binnen de keten gebiedsontwikkeling landelijk gebied.

Daarnaast kan worden vermeld dat er –naast de in deze paragraaf besproken en in GIDEON-kader geprioriteerde ketens– in de publieke sector ook andere beleids- en/of uitvoeringsketens zijn, waarin op het gebied van de geo-informatievoorziening nauw en actief wordt samengewerkt. Goede voorbeelden hiervan zijn het RVR-programma (Raad Vastgoed Rijk) en de samenwerking in de waterketen (via onder andere de inspanningen van de Unie van Waterschappen en Het Waterschapshuis).

Routekaart economische waardecreatie

2.6 Economische waardecreatie

Strategie 6 richt zich op het realiseren van randvoorwaarden voor economische waardecreatie door marktpartijen. Voor de in GIDEON benoemde mijlpaal 6.3 *Vaststelling van richtlijnen met betrekking tot de toegankelijkheid en kosten van overheidsgeo-informatie* is voortgang geboekt en wordt er een aantal stappen voorbereid die in 2010 hun beslag moeten krijgen. De strategiehouders EZ heeft over de monitorperiode geen nadere aandacht kunnen besteden aan de oriëntatie over haar mogelijke rol voor strategie 6.

Voortgang

De Tweede Kamer heeft de 'Aanpassing Mededingingswet ter invoering van gedragsregels voor de overheid' met een aantal wijzigingen aangenomen. Een relevant amendement bepaalt dat gemeenten, waterschappen en provincies voor het invullen van hun publieke taak autonoom blijven. De Eerste Kamer was kritisch over het wetsvoorstel. Het Memorie van Antwoord zal nog in 2009 aan de Eerste Kamer worden aangeboden. Het is op dit moment onbepaald of, en zo ja, met welke aanpassingen dit wetsvoorstel wordt

aangenomen door de Eerste Kamer. Bij aanneming van het wetsvoorstel (mijlpaal 6.2) zal de wet worden uitgewerkt in een Algemene maatregel van bestuur (amvb) (mijlpaal 6.2.a) en een handreiking (mijlpaal 6.2.b).

BZK en de Unie van Waterschappen hebben op 24 september een intentieverklaring getekend waarbij is overeengekomen dat de waterschappen gezamenlijk geografische informatie zo ruim mogelijk beschikbaar stellen voor hergebruik door burgers, bedrijven en andere overheden tegen maximaal marginale verstrekingskosten. BZK is voornemens om op dit punt ook overeenstemming met de VNG te bereiken (mijlpaal 6.4.b). In 2010 zal door BZK worden ingezet op de aanpassing van het hergebruikhoofdstuk van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) (mijlpaal 6.4.c). Hiertoe zal begin 2010 een onderzoek worden opgeleverd dat de huidige regelingen en de juridische aspecten inzichtelijk zal maken (mijlpaal 6.4.a).

Buiten de invloedssfeer van de strategiehouders heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de rechtszaak Landmark tegen de gemeente Amsterdam bepaald dat overheden geen aanspraak kunnen maken op het databankrecht voor (verzamelingen van)

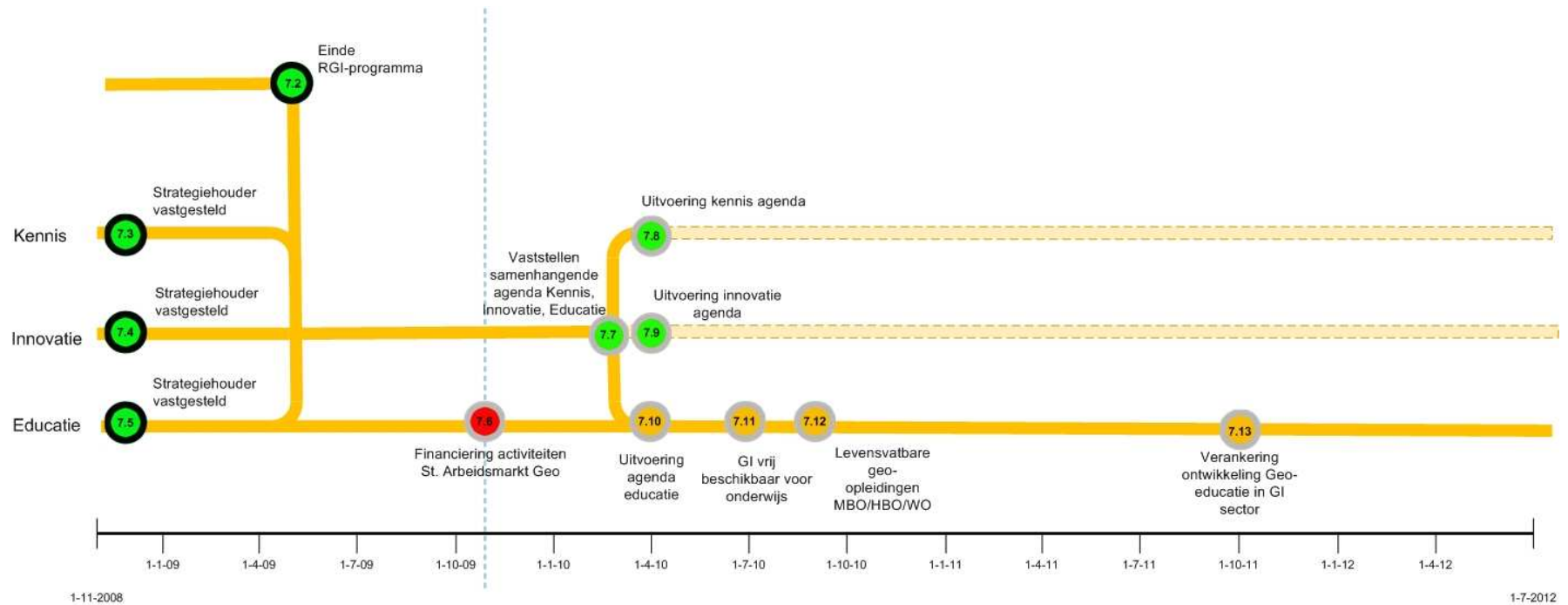
gegevens die zijn ingewonnen en verwerkt ten behoeve van de publieke taak en gefinancierd met algemene middelen (inclusief subsidie van een Ministerie).

Knelpunten en vooruitblik 2010

De huidige activiteiten binnen deze strategie zijn vooral gericht op het aanpassen van wet- en regelgeving. Dit maakt de voortgang van deze strategie in grote mate afhankelijk van het parlementaire traject.

Er is echter geen strategie specifiek gericht op het stimuleren van economische waardecreatie door marktpartijen op basis van overheidsgeo-informatie. Afstemming met het bedrijfsleven hierover blijft een noodzakelijke randvoorwaarde voor het slagen van deze strategie.

Routekaart Kennis, Innovatie en Educatie

2.7 Kennis, innovatie en educatie

Strategie 7 richt zich op de stimulering van kennis, innovatie en educatie in het geo-domein. In GIDEON bestaan voor deze strategie dan ook drie sporen: kennis, innovatie en educatie.

Voortgang

Voor strategie 7 geldt dat de detailinvulling van het strategiehouderschap en de rolverdeling inzake de deelterreinen kennis, innovatie en educatie verder is uitgewerkt. Het Ministerie van VROM heeft namens het GI-beraad de Nederlandse Commissie voor Geodesie (NCG) strategiehouder gemaakt van deze strategie (mijlpalen 7.3 – 7.5). Het NCG gaat hier in samenwerking met het veld (i.e. private partijen, publieke partijen als ook wetenschap) nadere invulling aan geven. Een extern bureau heeft de opdracht gekregen om in maart 2010 een samenhangende agenda voor de deelterreinen Kennis, Innovatie en Educatie te presenteren (mijlpaal 7.7). Daarna zal de agenda moeten worden uitgevoerd (mijlpalen 7.8 - 7.10).

Belangrijke partners voor de NCG zijn het Ministerie van Economische Zaken voor het

deelterrein innovatie en voor het deel educatie (in het MBO en HBO) de Stichting Arbeidsmarkt Geo. De Stichting Arbeidsmarkt Geo zet zich voornamelijk in om de kloof tussen het – teruglopende– aantal studenten in de diverse geo-opleidingen en de vraag vanuit de geo-sector naar gekwalificeerd personeel te dichten. Mijlpaal voor dit deel van de strategie is een gezonde instroom van studenten bij de geo-opleidingen op zowel MBO/HBO- als WO-niveau. Concreet betekent dit dat er per 1 september 2010 ongeveer 20 nieuwe studenten per studie moeten zijn ingeschreven (mijlpaal 7.12).

Ten slotte is het RGI-programma op 1 september 2009 succesvol afgesloten (mijlpaal 7.2). Daarbij dient wel aangetekend te worden dat het voorstel voor een vervolg op RGI (NL Geoland) niet is gehonoreerd, zodat het momenteel de vraag is of en op welke wijze het onderdeel innovatie in de geo-sector in de komende jaren gestalte kan krijgen.

Knelpunten en risico's

Voor de uitvoering van de agenda zijn de verwachte knelpunten de beleidsmatige aandacht c.q. het gevoel van urgentie voor deze strategie en daar direct mee samenhangend de financiering van de uitvoering van de agenda's.

Voor de succesvolle uitvoering van het plan van aanpak van de Stichting Arbeidsmarkt Geo is het van essentieel belang dat de financiering voor zowel korte termijn als de langere termijn wordt geregeld. Daarnaast is de toegang tot publieke geografische informatie voor educatieve doeleinden nog niet afdoende. Het Actueel Hoogtebestand Nederland kan bijvoorbeeld nog niet worden gebruikt en het leveren van gegevens op andere media (bijvoorbeeld een CD) dan internet blijkt soms niet mogelijk. Het streven is om deze drempel in de loop van 2010 te hebben weggenomen (mijlpaal 7.11).

Vooruitblik 2010

Voor strategie 7 geldt in het algemeen dat de rolverdeling nu duidelijker is geworden en er op korte termijn een samenhangende agenda voor kennis, innovatie en educatie zal worden gevormd. Kritische succesfactor is de financiering van de verdere uitvoering van deze strategie.

2.8 Coördinatie, sturing en regie

De samenhang der dingen

Deze (over-all) strategie richt zich onder andere op de wijze waarop binnen de uitvoering van GIDEON het belang van afstemming tussen alle activiteiten onderling kan worden vorm gegeven en veilig gesteld. Nu er –zowel binnen als buiten het GIDEON-kader– sprake is van een veelheid aan projecten, programma's en initiatieven blijkt er in (en buiten) het geo-werkveld een grote behoefte te bestaan aan overzicht en aan inzicht in 'de samenhang der dingen'.

Samenhang en synergie in de uitvoering van GIDEON

Naast sturing op samenhang is ook de vraag naar de intensiteit van de sturing van belang (met name op het tactische en operationele niveau).

Een aantal strategiehouders heeft aangegeven dat zij op dit punt en op dit niveau een platform missen, waarin rechtstreeks met collega-strategiehouders kan worden afgestemd en waar kennis en ervaring kunnen worden gedeeld.

Communicatie en PR

Belangrijke mijlpalen op dit gebied zijn:

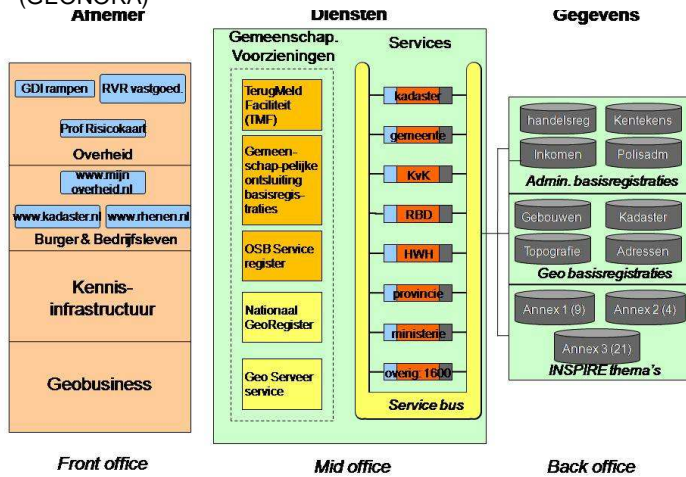
- 1) De succesvolle organisatie van het wereldwijde GSDI-congres in Rotterdam in juni jl.;
- 2) De media-aandacht naar aanleiding van het GSDI-congres (onder andere in het jeugdjournaal; wie de jeugd boeit, heeft de toekomst!);
- 3) Het voornemen van de VPRO om een uitgebreide programmareeks over de maatschappelijke betekenis en toepassingsmogelijkheden van geo-informatie te gaan uitzenden (werktitel programmareeks: Nederland Boven);
- 4) Het uitbrengen van de publicatie 'Geosector in kaart' door Geobusiness Nederland (in samenwerking met een groot aantal andere organisaties).

Samenhang der dingen

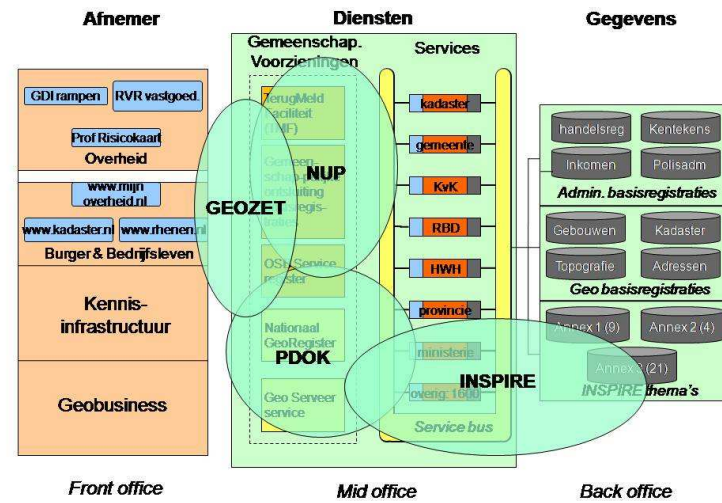
De onderstaande figuren geven een overzicht van de samenhang tussen de GIDEON bouwstenen (Figuur 2.1), de GIDEON strategieën (Figuur 2.2) en de huidige implementatie programma's (Figuur 2.3). Figuur 2.3 maakt inzichtelijk dat er binnen de overheid op dit moment

voornamelijk aandacht is voor de back- en midoffice. De frontoffice kant en dan met name de relatie met de kennisinfrastructuur en het geobedrijfsleven is in de huidige uitvoeringsprogramma's onderbelicht. Dit beeld wordt bevestigd door de bevindingen van deze monitoringsrapportage (zie onder andere strategie 6 en 7 en Tabel 3.1).

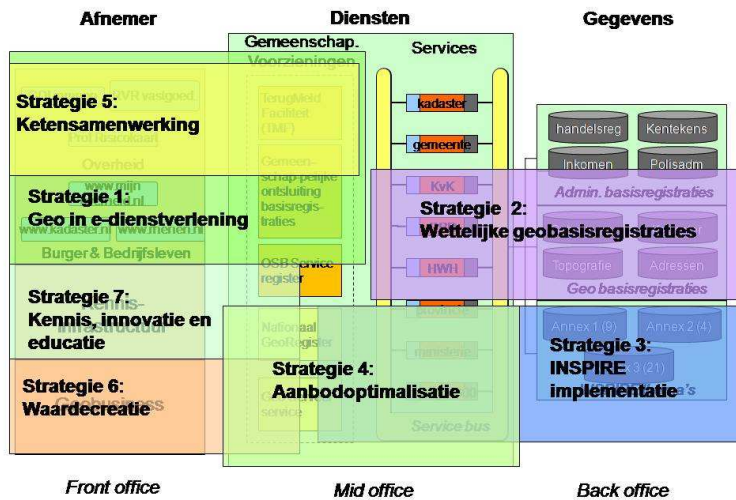
Figuur 2.1 Overzicht bouwstenen NGII in relatie tot E-dienstverlening (GEONORA)

Figuur 2.3 Samenhang Overheidsprogramma's

Figuur 2.2 Samenhang GIDEON strategieën

Hoofdstuk 3 Monitoring Doelbereik

3.1 Inleiding

Naar aanleiding van de voortgangsrapportage GIDEON van december 2008 ontstond de vraag vanuit het ministerie van VROM naar het monitoren van de mate van doelbereik van de in GIDEON gedefinieerde doelen. Om antwoord te krijgen op de vraag of, en in welke mate, met de uitvoering van alle GIDEON-activiteiten ook de GIDEON-doelen worden gerealiseerd, hebben in het afgelopen jaar een tweetal uitwerkingen plaatsgevonden:

- 1) het opstellen van scores (rapportcijfers) per GIDEON-doel op basis van een hiertoe door Geonovum ontwikkelde methodiek, en
- 2) het opstellen van een set operationele en breed gedragen indicatoren die inhoudelijke informatie verschaffen over de mate van realisatie van de GIDEON-doelen; deze uitwerking heeft plaatsgevonden via een samenwerkings-traject van Geonovum met de Wageningen Universiteit

3.2 Rapportcijfers per GIDEON-doel

Aan een relatief grote groep (ca. 20) direct betrokkenen bij de uitvoering van GIDEON is gevraagd om op basis van hun eigen beeld, kennis en betrokkenheid- rapportcijfers toe te kennen aan de voortgang in 2009 bij elk van de acht GIDEON-implementatiestrategieën. Dit heeft geleid tot het in tabel 3.1 vermelde overzicht. In wetenschappelijke termen sluit deze benadering aan bij de methodiek van “expert judgement”.

Alhoewel het hier uiteraard om een indicatieve, intuïtieve en (inter-)subjectieve waarneming gaat, geeft deze methode toch op relatief eenvoudige wijze een beeld van de mate waarin de GIDEON-doelen ook daadwerkelijk in de praktijk worden gerealiseerd.

Tabel 3.1 Rapportcijfers voortgang 2009 per GIDEON-implementatiestrategie.

GIDEON- implementatiestrategie		Rapportcijfer voortgang 2009
1	Inbedding geo in e-overheid/e-dienstverlening	6,4
2	Wettelijke (geo-)basisregistraties	7,4
3	INSPIRE implementatie	7,5
4	Aanbodoptimalisatie geo-informatie	6,4
5	Ketensamenwerking (toepassing geo)	4,7
6	Waardecreatie (gebruik geo door bedrijven)	5,4
7	Kennis, innovatie en educatie	5,7
8	Coördinatie, sturing en regie	7,1
TOTAAL GIDEON		6,3

Door vervolgens een koppeling aan te brengen tussen de acht GIDEON-strategieën enerzijds en de vier GIDEON-doelen anderzijds was het mogelijk om de in tabel 3.1. vermelde rapportcijfers om te rekenen naar rapportcijfers per GIDEON-doel. Het resultaat van deze exercitie wordt gepresenteerd in de onderstaande tabel 3.2.

Tabel 3.2 Rapportcijfers voortgang 2009 per GIDEON-doel.

GIDEON-doelen		Rapportcijfer Voortgang 2009
1	Burgers/bedrijven kunnen geo-info gebruiken	6,6
2	Bedrijven kunnen waarde toevoegen mbv geo-info	5,9
3	Overheid gebruikt geo in processen en dienstverl.	6,4
4	Brede samenwerking tbv ontwikkeling en innovatie	6,3
TOTAAL GIDEON		6,3

3.3 Meting GIDEON-doelbereik op basis van indicatoren

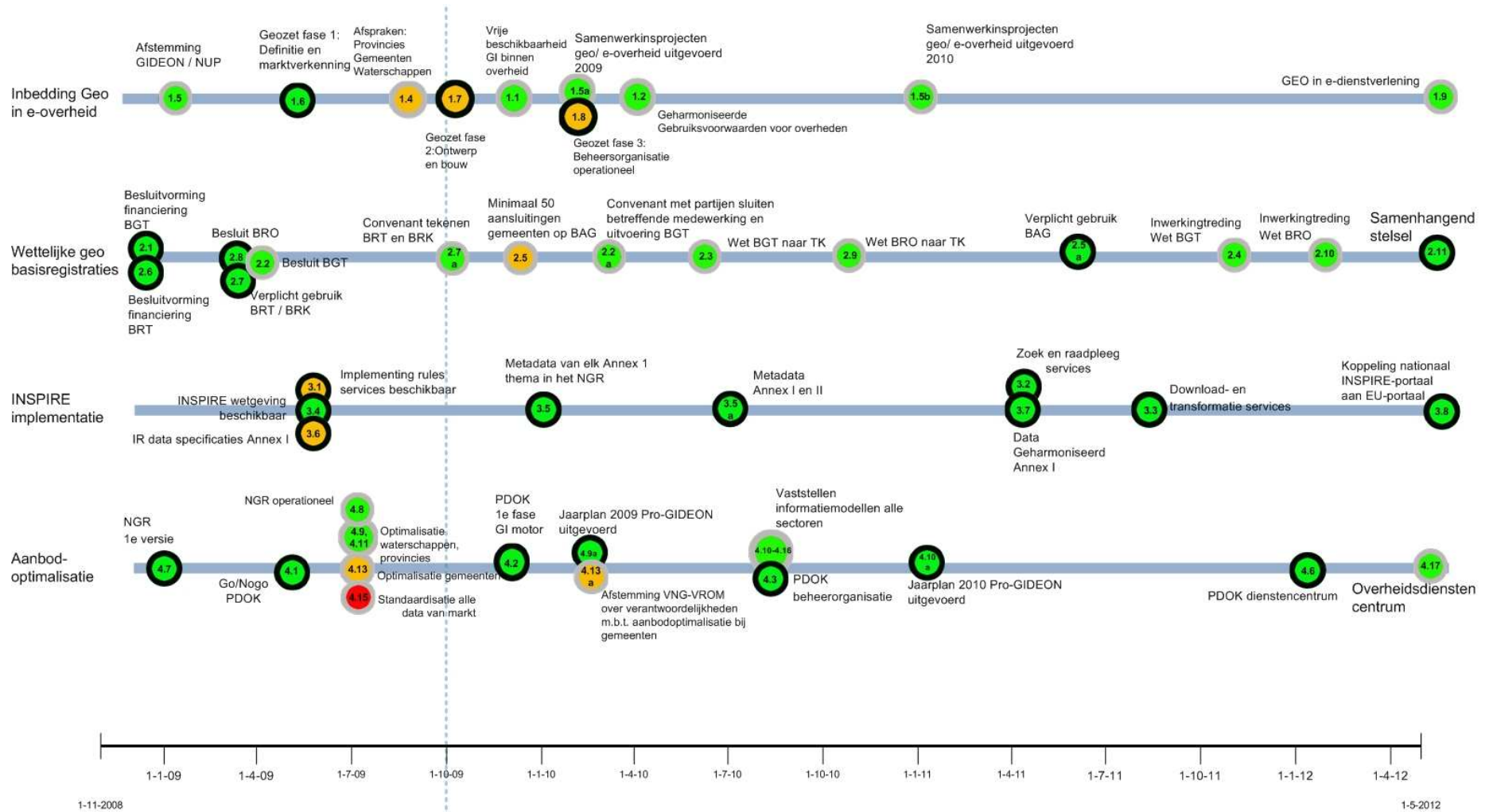
In een tweetal workshops, georganiseerd door de Wageningen Universiteit en Geonovum, is met een grote groep betrokkenen een set indicatoren ontwikkeld en geëvalueerd.

Dit resulteerde voor elk GIDEON-doel in een set van twee à vier indicatoren. Deze zijn toegepast en gemeten. Daarna zijn de meetresultaten ter evaluatie voorgelegd aan de workshop-deelnemers. Slechts een deel van de indicatoren (iets minder dan de helft) werd als valide en bruikbaar aangemerkt. Geconcludeerd is dat deze methode weliswaar interessant en bruikbaar kan zijn, maar op dit moment nog onvoldoende is uitgewerkt om in de praktijk ook echt betrouwbaar en bruikbaar te kunnen zijn.

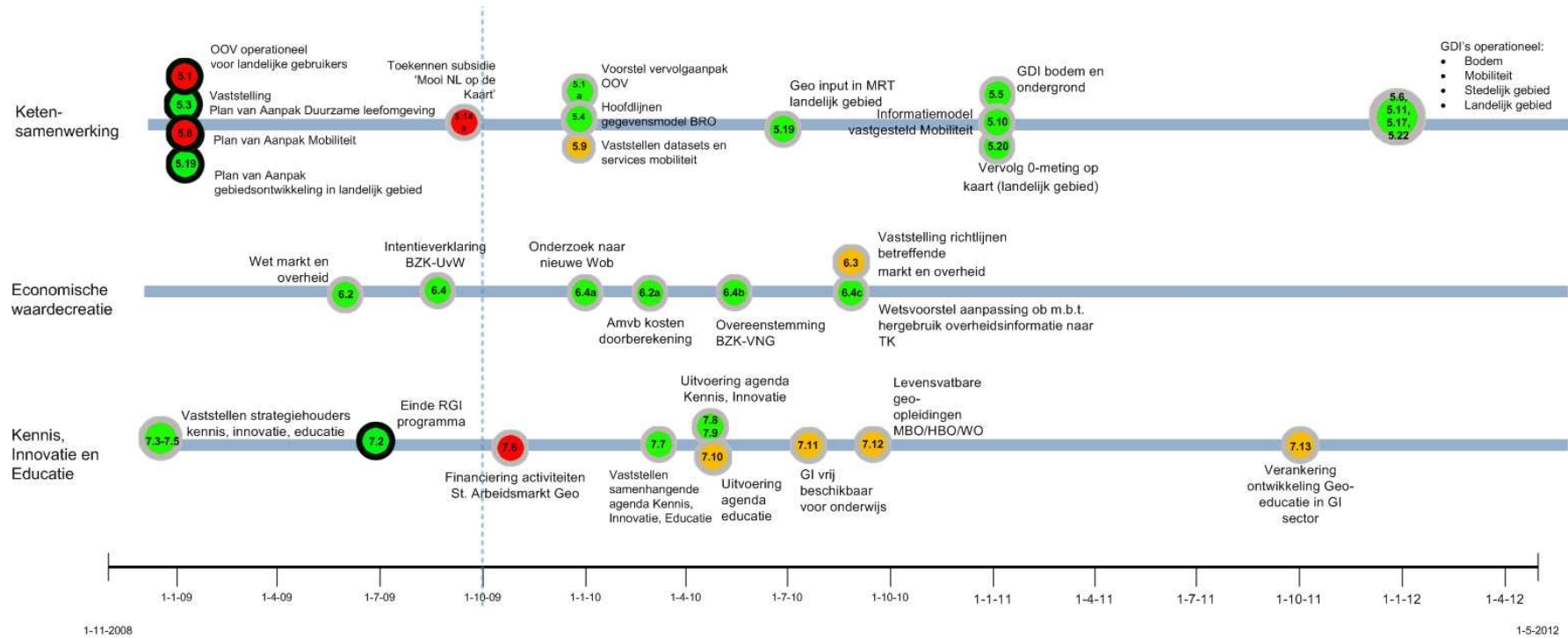
Een randvoorwaarde bij een mogelijke nadere uitwerking is het nader operationaliseren van de GIDEON doelen, bijvoorbeeld aan de hand van het SMART-principe (Specifiek, Meetbaar, Aanwijsbaar, Realistisch, Tijdgebonden).

Bijlage 1

Integrale planning en voortgang GIDEON 2008-2011 (1)

Integrale planning en voortgang GIDEON 2008-2011 (2)

Bijlage 2 Verantwoording

Gebruikte methodiek

De basis voor de voortgangsrapportages zijn de in de GIDEON-implementatiestrategieën gedefinieerde mijlpalen. Geonovum heeft aan de hand van een schriftelijke vragenlijst bij alle strategiehouders geïnformeerd welke activiteiten hebben plaatsgevonden en gepland zijn om de GIDEON-mijlpalen te bereiken. In sommige gevallen zijn tevens de vertegenwoordigers van de strategiehouders op basis van de antwoorden uit de schriftelijke ronde geïnterviewd en is dit vastgelegd in een verslag.

Op basis van de in GIDEON gedefinieerde mijlpalen en verzamelde voortgangsinformatie is per implementatiestrategie een routekaart opgesteld, zijn activiteiten benoemd en is door middel van de kleuren groen, oranje en rood aangegeven of de planning voor de mijlpalen op schema ligt. Dit is nader toegelicht in de begeleidende teksten. Voor sommige strategieën zijn –op basis van de door de strategiehouders verstrekte informatie– nieuwe (meer concrete) mijlpalen geformuleerd of bestaande mijlpalen aangepast en/of tijdspecifiek gemaakt.

Hierbij is gebruik gemaakt van het volgende bronmateriaal:

- Ingevulde vragenlijsten voor de implementatiestrategieën;
- Gespreksverslagen met de volgende personen: Dirk van Barneveld (VROM), Marianne Krug (UvW), Nicole de Keizer (VNG), Kees Keuzenkamp (BZK), Elise van der Wulp en Herman Janssen (Stichting Arbeidsmarkt Geo) en Martien Molenaar (NCG).

Terugblik

De gekozen methodiek heeft goed gewerkt. Er is voortgangsmateriaal verkregen van alle strategiehouders. Het heeft geholpen om mijlpalen scherper en concreter te maken en daarmee de uitvoering van GIDEON echt vorm te kunnen geven. Door de strategiehouders aan te spreken staat GIDEON bij hen weer op het netvlies.

Net als in de voortgangsrapportage van december 2008 is in deze rapportage een goed en volledig overzicht van de samenhang tussen de implementatiestrategieën nog een onderbelicht element.

Er is echter wel ingespeeld op de behoefte van VROM om ook specifiek te gaan monitoren op de realisatie van de vier in GIDEON gestelde beleidsdoelen. Zie hiervoor hoofdstuk 3 van de rapportage.

Vooruitblik in 2010

Het is van belang dat ook in 2010 de vinger goed aan de pols wordt gehouden met betrekking tot de voortgang bij de uitvoering van GIDEON.

Aandachtspunten hierbij zijn onder andere:

- Het niveau van sturing en regie;
- De (sturing op de) samenhang tussen alle GIDEON-activiteiten onderling;
- Doorontwikkeling van de methodiek voor de meting van het GIDEON-doelbereik.

